

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ І ДОСЛІДНИКІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ
ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
У РАМКАХ ПРОЄКТУ
«ЄС-СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО: МАЙБУТНІ ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ
АКАДЕМІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ В УКРАЇНІ»
620395-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-SUPPA-EU-EaP

Рівне
09 листопада 2023 р.

*За повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання на видання обов'язкове.*

*Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту,
наданого авторами, які несуть відповідальність за його
достовірність, зміст і стилістику, за правильне цитування джерел
та посилання на них.*

*Організаційний комітет не несе відповідальності за погляди,
висловлені авторами матеріалів.*

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ:
РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ:** Збірник матеріалів Міжнародної
науково-практичної конференції (м. Рівне, 09 листопада 2023 р.). – Українська Асоціація
Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Київ. 2023. – 227 с.

У збірнику вміщені тези учасників Міжнародної науково-практичної конференції, метою якої було: сприяти консолідації національних та міжнародних інтелектуальних ресурсів у сфері Європейських студій під час війни та поширенню досліджень з питань європейської інтеграції серед академічної спільноти України та за її межами, а також розвитку співпраці академічних кіл з громадським сектором, що в синергії поглиблює розуміння шляхів, можливостей і механізмів співпраці України з Європейським Союзом у сфері безпеки, політики, демократії, прав людини, економіки, науки, освіти, культури, екології, цифрових трансформацій та перспектив набуття Україною повноправного членства в ЄС.

Збірник матеріалів підготовлено та видано за кошти Проекту Асоціації: «ЄС-Східне партнерство: майбутні шляхи активізації спільних ініціатив академічних та громадських спільнот в Україні» 620395-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-SUPPA-EU-EaP, що здійснюється за підтримки Програми Еразмус+ на прямих ім. Жана Монне.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflect the view of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Збірник розміщено на сайті: aprei.com.ua

© Українська Асоціація Викладачів і
Дослідників Європейської Інтеграції, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Ірина Захарчук УРАЇНСЬКА ГУМАНІТАРИСТИКА І ДІАЛОГ З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ КУЛЬТУРОЮ	6
Ірина Панчук ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	11
Олег Пошедін СПІЛЬНА ЗОВНІШНЯ І БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В КОНТЕКСТІ ПЕРСПЕКТИВИ НАБУТТЯ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В ЄС	14
Андрій Мартинов AGENDA-2030: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ МІЖ РОЗШИРЕННЯМ І ВИКЛИКАМИ БЕЗПЕКИ	17
Ігор Тодоров, Анатолій Мешко НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	20
Аліна Бохан КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА В ЗМІЦНЕННІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ	24
Наталія Романюк ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ	27
Таміла Герасимчук МІЖНАРОДНА СОЛІДАРНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З УКРАЇНОЮ В ПРОТИДІЇ ПОВНОМАСШТАБНІЙ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЇ	34
Віктор Мушенко ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ МІСЦЕВОГО УПРАВЛІННЯ ВІДНОВЛЕННЯМ ПОСТТРАЖДАЛОГО ЖИТЛОВОГО ФОНДУ	40
Юрій Мателешко ПОЗИЦІЯ НІМЕЦЬКИХ НЕУРЯДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ «М'ЯКОГО» ВПЛИВУ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	44
Оксана Кундеус СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПЕРСПЕКТИВ	48
Галина Невинна, Артем Пархомчук ЛЮБЛІНСЬКИЙ ТРИКУТНИК ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	53
Катерина Маркевич «ЗЕЛЕНИЙ» ПЕРЕХІД ЯК МОЖЛИВІСТЬ ДЛЯ СТАЛОЇ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	58
Василь Намонюк РОЗВИТОК ДОБРОВІЛЬНОГО ВУГЛЕЦЕВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ	70
Дмитро Луців, Василь Гулай ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ НА КЛІМАТИЧНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ	75

Дарина Самойленко, Катерина Кравець ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ У ПАРТНЕРСТВІ З ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИМИ КОРПОРАЦІЯМИ.....	80
Анна Лип'юк, Людмила Захаренко ПРИНЦИП НЕЙТРАЛЬНОСТІ У ГУМАНІТАРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	83
Людмила Казначесва КУЛЬТУРНА ТЕМАТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	86
Валерій Вінс, Людмила Кудирко ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ВИМІРИ НАЦІОНАЛЬНОГО БРЕНДУ УКРАЇНИ	89
Tetyana Shamsutdynova-Lebediuk INTERFAITH DIALOGUE IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION TRANSFORMATIONS	94
Віталій Ігнат'єв ПРАВОСЛАВНА ПОЛІТИЧНА ТЕОЛОГІЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	98
Василь Рожко СИНЕРГІЯ ВІРИ ТА ЕКОЛОГІЇ – АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ХРИСТІЯНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ЕТИКИ	102

РОЗДІЛ 2

РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄС. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ РІЗНИХ ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ

Наталія Малиновська АДВОКАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ РЕФОРМ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ	107
Віталій Лебедюк АНАЛІТИЧНІ ЦЕНТРИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	113
Віталій Лесняк РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ТРЕТЬОГО СЕКТОРУ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ТА СХІДНІЙ ЄВРОПІ	118
Галина Ніколайчук, Інна Ногачевська РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНИХ ПРОЄКТІВ У ФОРМУВАННІ ЦІННИСЬКОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	123
Dr hab. Prof. Jadwiga Daszykowska-Tobiasz SPOŁECZNE BARIERY INTEGRACJI DZIECI UCHODźCÓW WOJENNYCH Z UKRAINY W POLSKIEJ SZKOLE	129
Alla Fridrikh GRAPHIC VOICES IN EFL: EMOTIONAL INTELLIGENCE, CRITICAL THINKING, AND ACADEMIC ENGAGEMENT	139
Mariam-Sofiia Shamsutdynova MOTIVATION TO LEARN FOREIGN LANGUAGES IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES. AXIOLOGICAL PARADIGM	143
Maksym Cheremisin BILINGUALISM IN UKRAINE FROM A TRANSDISCIPLINARY PERSPECTIVE	153

Nataliia Mykhalchuk, Margaryta Biloboroda, Nataliia Mandriichuk ACTUALIZING OF MNEMONICS BY THE WAY OF NEW EUROPEAN PARADIGM OF EDUCATION: ACTUALITY OF THE PROBLEM	156
Ernest Ivashkevych, Diana Kravets THE CONCEPT OF DISCOURSE AND ITS ROLE IN THE PROCESSES OF UKRAINE INTEGRATION INTO THE EUROPEAN SPACE	160
Eduard Ivashkevych, Inna Nohachevska, Tetiana Herheliuk THE PROCESSES OF COMMUNICATION AND QUASI-COMMUNICATION IN THE PARADIGM OF EUROPEAN INTEGRATION	164
Halyna Nikolaychuk, Olena Demchuk PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN WAR CONDITIONS	169
Маргарита Воровка, Алла Кожевникова, Олена Грабовець ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПСИХОЛОГІЇ ДО РОЗВИТКУ У СТУДЕНТСТВА НАВИЧОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ САМОДОПОМОГИ В УМОВАХ ВІЙНИ ...	174
Яковишина Тетяна ТВОРЧА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	179
Наталя Романишина ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПОСТУП СИСТЕМИ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	183
Любов Крайлюк ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ КАФЕДРОЮ ІМЕНІ СТЕПАНА ШЕВЧУКА: ФОРМИ І МЕТОДИ	188
Sandra Ścieranka ZNACZENIE TOŻSAMOŚCI OSOBISTEJ W REALIZOWANIU FUNKCJI WYCHOWAWCZEJ PRZEZ NAUCZYCIELA	192
Оксана Синьчук СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ	200
Ганна Шліхта ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТЬ ЦІННІСНО-ДЕОНТОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ІТ-ФАХІВЦЯ	206
Катерина Коваль ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	210
Oleksandra Vasylieva HARMONIZING CULTURAL NARRATIVES: EXPLORING THE INTERPLAY OF MUSICALITY IN UKRAINIAN DRAMA WITHING THE TAPESTRY OF EUROPEAN THEATRICAL TRADITIONS	214
Yevhen Kharchenko, Nataliia Khupavtseva, Anna Lagodiuk SOCIAL SUCCESS OF A PERSON AS A GREAT EUROPEAN VALUE	219
Alexander Nabochuk, Maria Polishuk CREATIVE PROBLEM SOLVING APPROACH OF V.O. MOLYAKO AS A VALUE, WHICH IS NECESSARY FOR EUROPEAN INTEGRATION	223

СИНЕРГІЯ ВІРИ ТА ЕКОЛОГІЇ – АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ХРИСТІЯНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ЕТИКИ

Екологічна свідомість та ставлення до природи у контексті християнської соціальної етики виступає досить привабливим питанням для наукового вивчення, оскільки проливає світло на світоглядні основи природозбереження, поглиблює розуміння необхідності дотримання «зеленого» курсу та охоплює можливі шляхи та напрями вирішення проблеми забруднення оточуючого середовища внаслідок життєдіяльності людини, що станом на теперішній час тісно пов'язана з діяльністю шкідливих для природи промислових виробництв. Питаннями співвідношення релігії та екології займалися такі науковці як О. Гайдукевич, М. Гайковський, О. Саган, І. Фенно тощо [2; 10; 11].

Сталий вплив християнської віри на ставлення до природи може різнитися залежно від конкретної конфесії та інтерпретації християнства. Проте загальною ідеєю є турбота про усе, що було створено Богом, ставлення до наданих природних багатств з ощадливістю та повагою. Християни, незалежно від конфесійної приналежності вважають природу творінням Бога і відчувають відповідальність перед Богом за її збереження, що виявляється у любові та прагненні до розумно-раціонального використання природних ресурсів [10]. Особливо гостро у цьому контексті стоїть питання забруднення оточуючого середовища як прямої шкоди, якої людство завдає одному з найвеличніших божих створінь. Тим більше, що порушення природних ресурсів негативно впливає на саму людину, зокрема, на тривалість та якість її життя, на стан її здоров'я. Тут має місце явне протиріччя між прийнятою у християнстві західних конфесій орієнтацією на безумовну турботу про потреби людини та забезпечення високої якості її життя та спотворення середовища її перебування, від ресурсів якого вона тотально залежить. Керуючись цими міркуваннями християнські групи та організації, що функціонують у рамках католицького віросповідання, активно займаються проблемами охорони довкілля, ставлячи собі за мету зберегти Божий дар природи для майбутніх поколінь.

Європейський зелений курс (European Green Deal) являє собою стратегію природозбереження Європейського Союзу (далі – ЄС), що була представлена 11 грудня 2019 року з метою реформування економіки і соціальних систем ЄС для забезпечення сталості та захисту навколишнього середовища [6]. Цей курс визначає масштабні зміни в різних сферах суспільства та економіки з метою досягнення кліматичних, екологічних і соціальних цілей. Як зазначають І. Дороніна та

Н. Криштоф, Європейський зелений курс визначається як стратегія, спрямована на об'єднання заходів для боротьби з кліматичними змінами та реструктуризації економіки для забезпечення сталості та збереження навколишнього середовища, а також створення нових можливостей для економічного розвитку та соціальної справедливості [3]. Однією з найважливіших завдань зеленого курсу є досягнення кліматичної нейтральності ЄС до 2050 року. Це означає, що викиди парникових газів повинні бути зменшені до мінімуму, і будь-які залишкові викиди повинні бути компенсовані за допомогою видалення або інших заходів [4].

Іншим, не менш масштабним завданням є реструктуризація енергетики, задля здійснення якої ЄС планує значно зменшити використання вугілля та інших копалин для виробництва енергії і зробити перехід до відновлюваних джерел енергії, ефективнішого використання енергії та зменшення споживання палив [7]. Європейський зелений курс передбачає також суттєву трансформацію сільського господарства та харчової промисловості, що полягатиме у створенні більш стійких та екологічно чистих систем сільського господарства та споживчої поведінки. ЄС встановлює амбіційні цілі щодо рециклінгу та зменшення відходів, а також посилює контроль над використанням одноразових пластикових виробів [4].

Аналіз європейського зеленого курсу через призму християнської соціальної етики передбачає висвітлення основних характеристик останньої, зокрема провідних ціннісних настанов християнської соціальної етики, що дозволяє оцінити ступінь їх узгодженості зі спрямованістю та пріоритетами Європейського зеленого курсу. На думку А. Мініч, доктрина християнської соціальної етики висвітлює не стільки природу та закономірності духовного життя у межах християнської релігії, скільки їх відображення та застосування у світському житті, зокрема для вирішення соціальних питань, організації людського співжиття [8]. У предметному полі християнської соціальної етики визначається як християни мають ставитись до різних суспільних проявів, включаючи політику, економіку тощо. Основні засадничі принципи християнської соціальної етики включають: 1) гуманізм – визнання безумовної цінності та унікальності кожної людини, а також її недоторканості та цілісності, що виявляється у гуманістичній орієнтації на захист прав та гідності кожної людини на землі, незалежно від її раси, релігійних поглядів, статі та соціального статусу; 2) любов та милосердя – визнання безумовної цінності ближнього, що призводить до нагальної необхідності прояву актів милосердя та безкорисливої допомоги тим, хто цього потребує; 3) соціальна справедливість – християнська етика зорієнтована на реалізацію принципу рівномірного розподілу ресурсів таким чином, щоб кожна людина мала достойний рівень життя та ні у чому не мала потреби; 4) соціальна згуртованість – християнська соціальна етика підтримує ідею спільності та взаємодії між всіма членами суспільства, досягнення соціальної згоди та подолання суперечок й непорозумінь; 5) збереження природи – розглядаючи довкілля як продукт божої творчості, а людину як вінець світу живої природи, визнаючи аристократичну гідність людини по відношенню до тваринного

світу християнська етика закликає до активного піклування про рослинний та тваринний світи, бережливого ставлення до природних ресурсів [5; 9].

Можна констатувати, що у рамках християнської релігії відбувається плекання у людей батьківських почуттів по відношенню до природи, відповідального ставлення до довкілля, адже світ на думку християн було сконструйовано таким чином, що людина, володіючи розумом, панує над природою, володіє нею та може її приборкати. Таким чином, стан флори та фауни знаходиться у безпосередній залежності від людини, від її ставлення до них. Отже, християнська соціальна етика вже на цьому етапі аналізу має ряд точок перетину з Європейським зеленим курсом, що також пропагує поважне, ощадливе та розумне ставлення до природного довкілля та орієнтується на припинення варварського знищення екології.

Стоячи на позиції синергетичного характеру відносин віри та екології, необхідно зазначити, що у науці поняття синергії використовується для опису явища, коли взаємодія двох або більше компонентів або систем веде до результату, який є більшим або більш ефективним, ніж проста сума внесків окремих компонентів. М. Василенко та В. Слатвінська зазначають, що синергія відображає ідею отримання якісно нового корисного результату від функціонування декількох елементів системи, що виникає в результаті їх гармонійної та злагодженої взаємодії [1, с. 19]. У природі і суспільстві існують численні ефекти синергетичних явищ. Наприклад, у біології синергія може відображати співпрацю між органами або групами організмів для досягнення спільних цілей. Подібний характер відносин можна спостерігати у християнських спільнотах та організаціях, що опікуються питанням екології та дбають про збереження чистого довкілля.

Можна констатувати, що в багатьох аспектах, християнська віра підтримує ініціативи та цінності, пов'язані з піклуванням про екологію. Зокрема, християни переконані, що на людину було покладено обов'язок доглядати за землею: «І взяв Господь Бог людину, і в Едемському раї вмістив був її, щоб порала його та його доглядала» (Буття 2:15) [2]. Ця відповідальність передбачає створення «чистої» інфраструктури і прийняття екологічно дружніх рішень. Важливим аргументом на користь цієї думки є також те, що у християнстві природа має глибоку символічну вагу, яка відображається в релігійних образах та метафорах. Зокрема, природа вважається виразом Божої краси, що створена для відображення Його слави. У християнському календарі є свята, пов'язані з природою, такі як Різдво та Великдень, які вказують на важливість природи в духовному житті [11]. Природа у міркуваннях християнських подвижників є книгою, прочитання якої відкриває людині задум Бога щодо неї, а також надає зразки шляхів до спасіння. Вони з великою любов'ю ставились до будь-яких проявів незайманої природи, що не зазнала руйнівного впливу експансивного стилю життя людини [10].

Враховуючи ці спільні цінності та цілі, християнська соціальна етика і Європейський зелений курс можуть синергетично взаємодіяти в досягненні сталого

розвитку, піклуючись про природу та покращення якості життя людей, урізноманітнення та збереження біосфери, а також забезпечення справедливості у розподілі ресурсів.

Висновок. Отже, християнська віра і піклування про екологію взаємодіють, сприяючи збереженню природи та піклуванню про землю як святиню, яка має бути доглянута для майбутніх поколінь, а також плекає гуманістичний підхід до стосунків між людьми та природою. У цьому ми вбачаємо широкі можливості для активної підтримки Європейського зеленого курсу у парадигмі християнської соціальної етики.

Список використаних джерел:

1. Василенко М. Д., Слатвінська В. М. Сила синергії у проявах правової науки: міждисциплінарне дослідження. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. 24/голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна; МОН України, НУ «ОЮА». Одеса: Гельветика, 2019. С. 18–26. DOI: <https://doi.org/10.32837/prnuola.v24i0.650> (дата звернення: 29.10.2023).
2. Гайковський М. І. Релігія та екологія. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2005. Вип. 15.6. С. 242–253.
3. Дороніна І. І., Криштоф Н. С. Запровадження «зеленого курсу» як інструменту системних змін для сталого розвитку. *Електронне видання «Державне управління: удосконалення та розвиток»*. 2020. №11. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.11.33. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1848> (дата звернення: 30.10.2023).
4. Європейський Зелений Курс. *Екодія*: веб-сайт. URL: <https://ecoaction.org.ua/ievropejskuj-zelenuj-kurs.html#:~:text=Зелений%20Курс%20-%20це%20дороговказ%2С%20який,у%20справедливий%20та%20інклюзивний%20спосіб> (дата звернення: 30.10.2023).
5. Євтюдюк А. В. Основи християнської етики і моралі: конспект лекцій для студентів усіх напрямів денної форми навчання». Луцьк: б / в, 2011. 112 с.
6. Іванюта С. П., Якушенко Л. М. Європейський зелений курс і кліматична політика України: аналіт. доп. / за заг. ред. А. Ю. Сменковського. Київ: НІСД, 2022. 95 с. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2022.12> (дата звернення: 31.10.2023).
7. Івасечко О. Я., Мельник Б. П. Стратегія кліматичної політики «Green Deal»: особливості імплементації у ЄС та в Україні. *Регіональні студії*. 2021. С. 43–48. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.26.9>. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/26/11.pdf> (дата звернення: 29.10.2023).
8. Мініч А. Християнство в пошуках відповіді: проблеми соціально-етичної доктрини. *Волинський благовісник*. 2015. №3. С. 261–280. URL: https://vb.vrba.edu.ua/public/pdf/3_23.pdf (дата звернення: 29.10.2023).

9. Пирог Г. В. Морально-етичні основи християнських цінностей. *Історія релігій в Україні*: праці XIII-ї Міжнародної наукової конференції. 2003. С. 49–53. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78394429.pdf> (дата звернення: 30.10.2023).
10. Саган О. Проблеми екології у вченні та нинішній практиці Церков та релігійних напрямів України. *Релігійно-інформаційна служба України*: веб-сайт. URL: https://risu.ua/problem-ekologiji-u-vchenni-ta-ninishnij-praktici-cerkov-ta-religiynih-napryamiv-ukrajini_n52229 (дата звернення: 30.10.2023).
11. Фенно І. Співвідношення екології та релігії як релігієзнавча проблема. *Бюро УГКЦ з питань екології*: веб-сайт. URL: <https://ecoburougc.org.ua/index.php/statti/1575-spivvidnoshennja-ekologiyi-ta-religiyi-jak-religieznavcha-problema> (дата звернення: 29.10.2023).

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 09 листопада 2023 р.). – Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Київ. 2023. – 227 с.

У збірнику вміщені тези учасників Міжнародної науково-практичної конференції, метою якої було: сприяти консолідації національних та міжнародних інтелектуальних ресурсів у сфері Європейських студій під час війни та поширенню досліджень з питань європейської інтеграції серед академічної спільноти України та за її межами, а також розвитку співпраці академічних кіл з громадським сектором, що в синергії поглиблює розуміння шляхів, можливостей і механізмів співпраці України з Європейським Союзом у сфері безпеки, політики, демократії, прав людини, економіки, науки, освіти, культури, екології, цифрових трансформацій та перспектив набуття Україною повноправного членства в ЄС.

УДК 327-044.247(4)(477):355.4(477)